

VENDIM
Nr. 60, datë 20.11.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 20.11.2023 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 22 (A) 2023 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Agim Elezi, përfaqësuar nga avokat Sokol Gjini, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Luljeta Hysolli, përfaqësuar nga avokat Ilir Dode, me prokurë. Margarita Kolldani (Elezi), Migena Merjo (Elezi), Thëllënza Mana (Elezi), Marinela Elezi, Romina Elezi, përfaqësuar nga avokat Qani Hasa, me prokurë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 221 (13-2014-1621), datë 13.3.2014, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan; nr. 59/10-2014-1954, datë 27.5.2014, të Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 00-2022-3489, datë 23.11.2022, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 18/1, 41, 42, 43, 44, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, Luljeta Hysollit, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës dhe të subjekteve të interesuara, Margarita Kolldani (Elezi), Migena Merjo (Elezi), Thëllënza Mana (Elezi), Marinela Elezi dhe Romina Elezi, që kanë kërkuar pranimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuari Agim Elezi, në cilësinë e ortakut të vetëm, në datën 9.11.2002 ka themeluar shoqërinë tregtare “Amal” sh.p.k., me objekt të veprimtarisë, ndër të tjera, shfrytëzimin e centraleve elektrike

dhe të rrjetit elektrik, si dhe ndërtimin e veprave elektroenergjetike. Me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 90, datë 13.2.2003 (*VKM nr. 90/2003*) është vendosur fillimi i procedurës për dhënie me koncesion të hidrocentralit të Xhyrës në favor të kësaj shoqërie. Në vijim, me vendimin nr. 486, datë 10.7.2003 (*VKM nr. 486/2003*), shoqëria “Amal” sh.p.k. ka marrë me koncesion hidrocentralin, si dhe nënshkruar marrëveshjen e koncesionit me Ministrinë e Ekonomisë dhe Ministrinë e Industrisë dhe të Energjetikës. Po kështu, në datën 22.12.2006, kërkuesi ka themeluar si ortak i vetëm edhe shoqërinë tregtare “R.” sh.p.k., me objekt të veprimtarisë, ndër të tjera, projektimin, ndërtimin dhe shfrytëzimin e hidrocentraleve dhe të termocentraleve.

2. Përmes kontratave noteriale nr. 2056 rep. dhe nr. 218 kol., datë 27.5.2004 (*kontrata nr. 2056/218/2004*), nr. 3041 rep. dhe nr. 684 kol., datë 27.7.2006 (*kontrata nr. 3041/684/2006*), nr. 504 rep. dhe nr. 142 kol., datë 23.1.2007 (*kontrata nr. 504/142/2007*), kërkuesi i ka shitur subjektit të interesuar Luljeta Hysolli 100% të kuotave të kësaj shoqërie përkundrejt çmimit 1.000 lekë për secilën kuotë. Po në datën 23.1.2007 kërkuesi dhe bashkëshortja e tij, shtetasja M. E., kanë nënshkruar deklaratën noteriale nr. 506 rep. dhe nr. 144/2 kol. (*deklarata noteriale*), në të cilën kanë deklaruar se në bazë të atyre kontratave kanë përfituar në total shumën prej 20.000.000 lekësh nga subjekti i interesuar Luljeta Hysolli, nga shitja e pjesëve të kapitalit të shoqërisë. Gjithashtu, ata kanë deklaruar se “...nuk kanë pretendime edhe për pasuri të paluajtshme që është në funksion të Hidrocentralit të Xhyrës dhe në pronësi të shoqërisë “Amal” edhe nëse sipas ligjeve të mëvonshme kjo pasuri do të regjistrohet në ZVRPP ata kanë detyrimin të bëjnë shitjen e kësaj prone pa kundërshtpërblim, pasi shitja e kuotave të shoqërisë ka në vlerë edhe pasurinë e paluajtshme truall apo tokë arë dhe çdo pasuri tjetër që i takon shoqërisë”. Pas nënshkrimit të kontratave të mësipërme, mes kërkuetit dhe subjektit të interesuar Luljeta Hysolli kanë lindur mosmarrëveshje, për të cilat palët i janë drejtuar gjykatës në disa procese.

3. Subjekti i interesuar, Luljeta Hysolli (tashmë ortake e vetme e shoqërisë “Amal” sh.p.k.), ka nisur procesin në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Elbasan, ku ka paditur kërkuetin dhe bashkëshorten e tij M.E., duke kërkuar konstatimin e pavlefshmërisë së veprimit juridik (të deklaratës noteriale) dhe kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme nëpërmjet detyrimit të tyre solidarisht për të kthyer shumën prej 19.900.000 lekësh, me pretendimin se ata nuk i kanë kaluar pronësinë e asnjë pasurie të paluajtshme në funksion të hidrocentralit. Po kështu, në këtë padi është kërkuar edhe marrja e masës për sigurimin (*procesi i parë gjyqësor*).

4. Me vendimin nr. 1658, datë 25.7.2011, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan ka vendosur: “Pranimin e padisë. Konstatimin e pavlefshmërisë absolute të kontratës së shitjes mes palëve ndërgjyqëse nëpërmjet deklaratës noteriale nr. 506 rep., nr. 144 kol., datë 23.1.2007 [...] dhe kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme duke detyruar të paditurit Agim Elezi dhe M.E. t’i paguajnë solidarisht paditëses Luljeta Hysolli shumën 19.900.000 lekë. Ligjërimin e sigurimit të padisë vendosur me vendimin, datë 6.6.2010 me urdhërimin e ndalimin e transferimit të së drejtës së pronësisë së kuotave të zotëruara nga Agim Elezi si dhe të asetëve të zotëruara nga Agim Elezi në “R.” sh.p.k. dhe dërgimin e një kopje të vendimit Qendrës Kombëtare të Regjistrimit për shënimet e ndalimit në regjistrin tregtar.”. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur ankim kërkuesi dhe bashkëshortja e tij.

5. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 10-2014-95/49, datë 16.1.2014, ka vendosur: “Lënien në fuqi të vendimit nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan.”. Kundër këtij vendimi ka paraqitur rekurs kërkuesi.

6. Për sa i përket kërkesës për pezullimin e ekzekutimit të vendimeve të gjykatave të faktit, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 79, datë 2.3.2015, ka vendosur: “Pezullimin e ekzekutimit të vendimit nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan i lënë në fuqi me vendimin nr. 95/49, datë 16.1.2014, të Gjykatës së Apelit Durrës.”. Në lidhje me themelin e çështjes, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-2260 (337), datë 5.10.2022, në dhomën e këshillimit, ka vendosur: “Lënien në fuqi të vendimit nr. 10-2014-95/49, datë 16.1.2014, të Gjykatës së Apelit Durrës. Revokimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nr. 79, datë 2.3.2015, Për pezullimin e ekzekutimit të vendimit nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan i lënë në fuqi me vendimin nr. 95/49, datë 16.1.2014, të Gjykatës së Apelit Durrës.”.

7. Ky proces gjyqësor është kundërshtuar nga kërkuesi në Gjykatën Kushtetuese (*Gjykata*) në datën 4.2.2023, i cili ka pretenduar, ndër të tjera, cenimin e parimit të sigurisë juridike dhe standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor. Kolegji i Gjykatës, me vendimin nr. 73, datë 11.4.2023, ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Lidhur me pretendimin e kërkuetit se vendimi i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e sigurisë juridike, pasi kjo gjykatë nuk ka ndjekur praktikën e Kolegjeve të Bashkuara, Kolegji ka vlerësuar se ai është haptazi i pabazuar, pasi nuk rezulton që Gjykata e Lartë t'i ketë dhënë zgjidhje çështjes së kërkuetit në kundërshtim me vendimet unifikuese. Për sa i përket pretendimit për cenimin e standardit të arsytimit të vendimit, pasi Gjykata e Lartë nuk ka evidentuar të drejtat e pronësisë së kërkuetit që i burojnë nga kontrata e koncesionit, si dhe vendimi i saj është i paqartë në pjesën urdhëruese, Kolegji ka vlerësuar se edhe ai pretendim është haptazi i pabazuar, pasi Gjykata e Lartë i ka marrë në shqyrtim shkaqet e paraqitura në rekurs dhe u ka dhënë përgjigje shteruese atyre, duke plotësuar kështu kërkesat për respektimin e këtij standardi.

8. Në datën 4.3.2014, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan me kërkesë për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit për vendimin civil nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, sipas kërkesave të nenit 510, shkronja “d”, të Kodit të Procedurës Civile (KPC), vetëm për sa i përket pikës së parë të vendimit, në të cilin gjykata është shprehur për kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme. Kërkuesi ka pretenduar se vendimi gjyqësor përbën titull ekzekutiv dhe duhet të ekzekutohet në rrugë përmbarimore, pasi në këtë vendim gjykata ka urdhëruar palët që të kthehen në gjendjen e mëparshme, pra atij t'i kthehet objekti i Hidrocentralit të Xhyrës (*procesi i dytë gjyqësor*).

9. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 221 (13-2014-1621), datë 13.3.2014, ka vendosur: “*Rrëzimin e kërkesës së kërkuetit Agim Elezi për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit për vendimin nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, si të pabazuar në prova dhe në ligj.*”.

10. Me vendimin nr. 59/10-2014-1954, datë 27.5.2014, Gjykata e Apelit Durrës ka vendosur: “*Lënien në fuqi të vendimit nr. 221 (13-2014-1621), datë 13.3.2014, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan.*”.

11. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-3489, datë 23.11.2022, ka vendosur: “*Mospranimin e rekursit të paraqitur nga pala kërkuuese në këtë gjykim, Agim Elezi, kundër vendimit nr. 59/10-2014-1954, datë 27.5.2014, të Gjykatës së Apelit Durrës.*”, me argumentin se nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së.

12. Në datën 23.3.2023 (*sipas shënimit të shërbimit postar*) kërkuesi i është drejtuar përsëri Gjykatës me kërkesë, e cila është plotësuar në datën 7.4.2023 sipas objektit. Kolegji i Gjykatës në datën 8.6.2023, me shumicë votash, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila në datën 26.6.2023 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve, duke përcaktuar edhe subjektet e interesuara që do të thirreshin në gjykim. Për njërin prej tyre (M.E.- bashkëshortja e kërkuetit, në cilësinë e palës ndërgjyqëse në vendimet për shqyrtimin e çështjes në themel), Gjykata është njoftuar nga kërkuesi se ajo ka ndërruar jetë. Në vijim, trashëgimtarët e subjektit të interesuar M.E. kanë paraqitur në Gjykatë vendimin për lëshimin e dëshmisë së trashëgimisë ligjore të datës 22.7.2019 të Dhomës Kombëtare të Noterisë, Tiranë, sipas të cilit rezulton se shtetasja M.E. ka ndërruar jetë në datën 2.6.2019. Në këto kushte, Mbledhja e Gjyqtarëve, në përputhje me nenin 1, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000 dhe nenin 199 të KPC-së, me vendimin e datës 13.9.2023, pasi ka konstatuar radhën e trashëgimtarëve ligjorë të së ndjerës M.E., ka vendosur të thërrasë në këtë gjykim, në cilësinë e subjekteve të interesuara, vajzat e saj, shtetaset Margarita Kolldani (Elezi), Migena Merjo (Elezi), Thëllënza Mana (Elezi), Marinela Elezi, Romina Elezi.

13. Në datën 14.11.2023 Mbledhja e Gjyqtarëve, në zbatim të neneve 37, pikat 1 dhe 2 dhe 36, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur rrëzimin e kërkesës së kërkuetit për përjashtimin e dy anëtarëve të Gjykatës nga shqyrtimi i çështjes.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

14. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimi i Gjykatës së Lartë i ka cenuar:

14.1. *Të drejtën për proces të rregullt ligjor* në drejtim të:

14.1.1. *Parimit të sigurisë juridike dhe pritshmërive të ligjshme*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka zbatuar dhe ka anashkaluar detyrimin e vendosur me vendimin gjyqësor të formës së prerë, i cili ka urdhëruar kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme, çka nënkupton se kërkuesit duhet t'i kthehet posedimi i objektit të hidrocentralit. Kërkuesi kishte pritshmëri të ligjshme se urdhri i ekzekutimit do të lëshohej nga kjo gjykatë, bazuar në vendimin nr. 00-2022-2260 (337), datë 5.10.2022 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Në këtë mënyrë, vendimi objekt kundërshtimi ka cenuar edhe parimin e shtetit të së drejtës, ligjshmërisë dhe hierarkisë së akteve normative, pasi Gjykata e Lartë qëllimisht ka deformuar ligjin për titujt ekzekutivë.

14.1.2. *Parimit të gjykatës së caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë ka dalë jashtë kufijve të shqyrtimit të çështjes dhe objektit të kërkesës kur ka argumentuar se vendimet e dhëna nga gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit nuk janë në kundërshtim me praktikën e Kolegjit Civil ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Kjo gjykatë, megjithëse ka detyrimin ligjor të zgjidhë mosmarrëveshjen civile, nuk ka dhënë asnjë argument se cili është mjeti ligjor që duhet të përdorë kërkuesi për të realizuar të drejtën e tij.

14.1.3. *Standardit të arsyetimit të vendimit*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka arsyetuar me hollësi se përse vendimet e formës së prerë nuk janë tituj ekzekutivë dhe arsyet se përse nuk lëshon urdhrin e ekzekutimit. Vendimi nuk plotëson kërkesat kushtetuese dhe standardet e vendosura nga Gjykata dhe Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut për arsyetimin e vendimeve.

14.1.4. *Parimit të paanshmërisë*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk u ka kthyer përgjigje pretendimeve dhe kërtimeve të tij, duke u treguar hapur e njëanshme.

14.2. *Parimin e barazisë përpara ligjit*, të garantuar nga neni 18, pika 1, i Kushtetutës.

14.3. *Të drejtën e pronës*, pasi Gjykata e Lartë, duke mos pranuar lëshimin e urdhrin të ekzekutimit të një vendimi të formës së prerë, i ka shkaktuar atij një dëm të madh ekonomik.

15. **Subjekti i interesuar, Luljeta Hysolli**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar:

15.1. Pretendimet e kërkuesit janë të pabazuara, pasi ai nuk mund të kërkonte lëshimin e urdhrin të ekzekutimit për një vendim në të cilin është në pozitën e debitorit dhe jo të kreditorit. Nëpërmjet këtij vendimi gjykatat nuk i kanë njohur asnjë të drejtë kërkuesit për kuotat e shoqërisë që administron hidrocentralin. Marrëveshja e nënshkruar nëpërmjet deklaratës noteriale është konstatuar nga gjykatat si e pavlefshme, pasi kërkuesi nuk e ka pasur asnjëherë pronësinë për tokën ose hidrocentralin, për aq kohë sa ato janë në pronësi të shtetit. E ndjera M.E. ka qenë në dijeni të plotë të të gjitha veprimeve juridike të kryera për shitjen e kuotave të shoqërisë dhe deklaratës noteriale. Bazuar në vendimet gjyqësore të themelit të çështjes, kërkuesi dhe trashëgimtarët e së ndjerës M.E. kanë detyrimin për të paguar një shumë monetare. Për më tepër, kërkuesi nuk ka informuar Gjykatën për rrethanën e ndarjes nga jeta të subjektit të interesuar në këtë gjykim.

16. **Subjektet e interesuara, Margarita Kolldani (Elezi), Migena Merjo (Elezi), Thëllënza Mana (Elezi), Marinela Elezi, Romina Elezi**, në mënyrë të përmbledhur, kanë prapësuar:

16.1. Deklarata noteriale është nënshkruar pa dijeninë e së ndjerës M.E., megjithëse ajo konsiderohet bashkëpronare në pasurinë e përbashkët të vendosur gjatë martesës me kërkuesin, për rrjedhojë *procesi është i parregullt*. Deklarata noteriale bën fjalë për shitjen e kuotave të shoqërisë dhe merr përsipër kryerjen e veprimeve për tokën dhe objektin në një moment të dytë dhe deklarimi i saj si i pavlefshëm nënkupton kthimin e tyre dhe aseteve të shoqërisë “Amal” sh.p.k. të kërkuesi dhe familja e tij.

16.2. Nëpërmjet procesit të parregullt, shtetases M.E. i është cenuar *e drejta e pronës*, në pjesën takuese, por edhe është ngarkuar me një detyrim i cili tashmë u është transferuar trashëgimtarëve të

saj, megjithëse ajo nuk ka marrë asnjë përfitim nga kontrata e shitjes së kuotave të shoqërisë. Kanë qenë vetë subjektet e interesuara që kanë njoftuar Gjykatën për rrethanën e ndarjes nga jeta të mamasë së tyre M.E.

III Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesës

17. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I” dhe pika 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

18. Gjykata vëren se kërkuksi legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit ka ngritur pretendime në ankimin kushtetues, për rrjedhojë, si bartës i së drejtës kushtetuese për proces të rregullt ligjor, të pretenduar të cenuar, provon interesin e tij të drejtpërdrejtë.

19. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, Gjykata ka pohuar se në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, individit duhet të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të të drejtave të pretenduara të shkelura. Mjetet ligjore shterojnë kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimet nr. 7, datë 21.2.2023; nr. 10, datë 4.3.2021; nr. 56, datë 25.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, kërkuksi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, pasi ka shteruar mjetet e ankimit në formë e substancë dhe pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e gjykimit të zakonshëm. Procesit gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuksi është përmbyllur me vendimin nr. 00-2022-3489, datë 23.11.2022 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, për rrjedhojë ai e plotëson këtë kriter.

21. Po kështu, kërkuksi legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë mban datën 23.11.2022, kurse ankimi kushtetues është dërguar nëpërmjet shërbimit postar në datën 23.3.2023, pra brenda afatit 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

22. Lidhur me legjitimitimin *ratione materiae*, kërkuksi ka pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike dhe pritshmërive të ligjshme, parimin e gjykatës së caktuar me ligj, standardin e arsytimit të vendimit, parimin e paanshmërisë dhe të barazisë përpara ligjit, si dhe të drejtën e pronës, të cilat hyjnë në juridiksionin e Gjykatës. Për sa i takon cenimit të parimit të barazisë përpara ligjit dhe të paanshmërisë, kërkuksi ka parashtruar se Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk u ka kthyer përgjigje pretendimeve dhe kërtimeve të tij, duke u treguar haptazi e njëanshme. Gjykata vëren se kërkuksi nuk ka paraqitur asnjë argument kushtetues në lidhje me këto parime, duke mos arritur të provojë nga pikëpamja kushtetuese cenimin e tyre. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se këto pretendime janë haptazi të pabazuara.

23. Ndërsa, në lidhje me pretendimet e tjera që i takojnë së drejtës për proces të rregullt ligjor, në drejtim të parimit të sigurisë juridike dhe të pritshmërive të ligjshme, parimit të gjykatës së caktuar me ligj, standardit të arsytimit të vendimit, si dhe së drejtës së pronës, Gjykata, duke mbajtur në

konsideratë thelbin e argumenteve në të cilat ato mbështeten, çmon t'i analizojë në drejtim të parimit të sigurisë juridike të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e parimit të sigurisë juridike të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit

24. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka anashkaluar detyrimin e vendosur me vendime gjyqësore përfundimtare, të cilat kanë urdhëruar kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme, duke cenuar parimin e sigurisë juridike dhe të pritshmërive të ligjshme. Për rrjedhojë, vendimi objekt kundërshtimi ka cenuar edhe të drejtën e pronës. Gjithashtu, Gjykata e Lartë nuk ka arsyetuar me hollësi përse vendimet e formës së prerë nuk janë tituj ekzekutivë dhe arsyet përse nuk lëshon urdhrin e ekzekutimit, si dhe nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk u ka kthyer përgjigje pretendimeve dhe kërtimeve të tij.

25. Subjekti i interesuar, Luljeta Hysolli, ka prapësuar se pretendimet e kërkuesit janë të pabazuara, pasi ai nuk mund të kërkonte lëshimin e urdhrin të ekzekutimit për një vendim në të cilin është në pozitën e debitorit dhe jo të kreditorit. Nëpërmjet këtij vendimi gjykatat nuk i kanë njohur asnjë të drejtë kërkuesit për kuotat e shoqërisë që administron hidrocentralin. Deklarata noteriale është konstatuar nga gjykatat si e pavlefshme, pasi kërkuesi nuk e ka pasur asnjëherë pronësinë e tokës ose të hidrocentralit, për aq kohë sa ato janë në pronësi të shtetit. E ndjera M.E. ka qenë në dijeni të plotë të të gjitha veprimeve juridike të kryera për shitjen e kuotave të shoqërisë dhe deklaratës noteriale. Bazuar në vendimet gjyqësore të themelit të çështjes, kërkuesi dhe trashëgimtarët e së ndjerës M.E. kanë detyrimin për të paguar një shumë monetare.

26. Subjektet e interesuara, trashëgimtarët e shtetases M.E., kanë prapësuar se deklarata noteriale është nënshkruar pa dijeninë e kësaj të fundit, megjithëse ajo konsiderohet bashkëpronare në pasurinë e përbashkët të vendosur gjatë martesës me kërkuesin, për rrjedhojë procesi është i parregullt. Deklarata noteriale bën fjalë për shitjen e kuotave të shoqërisë dhe merr përsipër kryerjen e veprimeve për tokën dhe objektin në një moment të dytë dhe deklarimi i saj si e pavlefshme nënkupton kthimin e kuotave dhe asetëve të shoqërisë “Amal” sh.p.k. të kërkuesit dhe familja e tij. Gjykatat kanë cenuar të drejtën e pronës, në pjesën takuese të së ndjerës M.E., duke e ngarkuar me një detyrim, i cili tashmë u është transferuar trashëgimtarëve të saj, megjithëse ajo nuk ka marrë asnjë përfitim nga kontrata e shitjes së kuotave të shoqërisë.

27. Gjykata ka pohuar se parimi i sigurisë juridike nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit të shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin. Në rastin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, siguria juridike nënkupton që kur gjykata ka vendosur përfundimisht për një çështje, vendimi i saj nuk duhet të vihet në dyshim. Kur vendimi ka marrë formë të prerë, ai është i detyrueshëm për palët, trashëgimtarët e tyre, për personat që tërheqin të drejta nga palët, për gjykatën që ka dhënë vendimin dhe për të gjitha gjykatat dhe institucionet e tjera (*shih vendimet nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 10, datë 13.2.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Për sa i takon standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës, Gjykata ka theksuar se ai është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Po kështu, Gjykata, në mënyrë konstante, ka pohuar se shqyrtimi i çështjes nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërisë së tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore (*shih vendimet nr. 5, datë 9.2.2023; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 8, datë 26.2.2015, të Gjykatës Kushtetuese*). Prandaj Gjykata ka pranuar arsytimin në mënyrë të kufizuar të vendimeve të mospranimit të rekursit të Gjykatës së Lartë, pasi, në thelb, shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit paraprak të tij në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 21, datë 16.4.2015; nr. 37, datë 19.9.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Gjithashtu, në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se mënyra se si gjykatat e zakonshme kanë përcaktuar faktet dhe kanë interpretuar ligjin e zbatueshëm në zgjidhjen e mosmarrëveshjes në shqyrtim përpara tyre nuk përbën lëndë kushtetuese. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit dhe problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 38, datë 2.12.2021; nr. 6, datë 16.2.2021; nr. 9, datë 26.3.2018, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Në rastin konkret, Gjykata vëren se në përfundim të procesit të parë gjyqësor të zhvilluar ndërmjet palëve për zgjidhjen e thelbit të mosmarrëveshjes, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se për shkak të pavlefshmërisë së veprimit juridik të deklaratës noteriale, palët duhet të kthehen në gjendjen e mëparshme, pra kërkuesi dhe bashkëshortja e tij detyrohen t'i paguajnë solidarisht Luljeta Hysollit shumën 19.900.000 lekë dhe hidrocentrali të kthehet në gjendjen që ishte para zhvillimit të këtyre veprimeve juridike (*shih paragrafin 30 të vendimit nr. 00-2022-2260 (337), datë 5.10.2022, të Gjykatës së Lartë*). Ndërkohë, Gjykata evidenton se dispozitivi i vendimit të gjykatës së shkallës së parë, i lënë në fuqi nga gjykata e apelit, ka vendosur konstatimin e pavlefshmërisë absolute të kontratës së shitjes mes palëve ndërgjyqëse nëpërmjet deklaratës noteriale të vitit 2007 dhe kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme, duke detyruar të paditurit Agim Elezi dhe M.E. t'i paguajnë solidarisht paditëses Luljeta Hysolli shumën 19.900.000 lekë.

31. Në këto kushte, kërkuesi ka kërkuar lëshimin e urdhrit të ekzekutimit vetëm për pjesën e parë të vendimit nr. 1658, datë 25.7.2011, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan në lidhje me kthimin e palëve ndërgjyqëse në gjendjen e mëparshme. Kërkesa është rrëzuar nga gjykata e shkallës së parë, e cila ka vlerësuar se dispozitivi i vendimit të mësipërm nuk përmban detyrimin për kthimin e hidrocentralit në posedim të kërkuetit (*shih faqen 2 të vendimit të gjykatës së shkallës së parë*).

32. Edhe Gjykata e Apelit Durrës në arsyetimin e saj ka theksuar se cilësimi si titull ekzekutiv i një akti duhet të jetë shprehur në mënyrë eksplicite në dispozitat përkatëse të ligjit procedural apo edhe të jetë pjesë e parashikimeve të ligjit specifik që rregullon një fushë të caktuar të marrëdhënieve juridike. Kjo cilësi nuk mund të përftohet në mënyrë interpretative apo me analogji, pra gjykata, duke zbatuar ligjin procedural në *stricto sensu*, nuk mund të konkludojë për veshjen e një akti me cilësinë e titullit ekzekutiv, duke marrë rolin e ligjvënësit. Sipas asaj gjykate, në titullin ekzekutiv nuk gjendet ndonjë detyrim i palëve ndërgjyqëse ndaj kërkuetit Agim Elezi, qoftë edhe në kuadrin e situatës juridike të kthimit të palëve në gjendjen e mëparshme, në kuptim të nenit 106, paragrafi i parë, të Kodit Civil dhe formaliteti gjatë gjykimit pa kontradiktoritet i shërben qëllimit final të realizimit të ekzekutimit të detyrimeve të përcaktuara në titullin ekzekutiv (*shih faqet 3–5 të vendimit të gjykatës së apelit*).

33. Në vijim, Gjykata e Lartë, me vendimin e kundërshtuar, nuk ka pranuar rekursin e kërkuetit, pasi ai nuk përmban shkaqe ligjore nga ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së. Kjo gjykatë ka arsyetuar se palëve iu është dhënë mundësia të shprehin qëndrimin e tyre për zgjidhjen e mosmarrëveshjes; gjykatat më të ulëta kanë respektuar dhe zbatuar drejt dispozitat e ligjit material dhe ato procedural, duke bërë një cilësim të drejtë të fakteve dhe rrethanave që lidhen me mosmarrëveshjen, kanë kryer një analizë juridike të plotë të provave dhe e kanë zgjidhur mosmarrëveshjen në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi, si dhe nuk janë në kundërshtim me praktikën e kësaj gjykate (*shih paragrafin 15 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

34. Nisur nga sa më lart, Gjykata vëren se sikurse kanë arsyetuar edhe gjykatat e zakonshme gjatë procesit të lëshimit të urdhrit të ekzekutimit, pavarësisht se gjatë procesit të zgjidhjes së thelbit të mosmarrëveshjes është vendosur kthimi i palëve në gjendjen e mëparshme, në situatën faktike të rrethanave konkrete të çështjes ai përfshinte vetëm detyrimin monetar në ngarkim të kërkuetit dhe të bashkëshortes së tij, ndërsa pjesa tjetër e detyrimit kontraktual, që parashikonte kalimin e së drejtës së pronësisë së objektit të hidrocentralit nga kërkuesi te subjekti i interesuar Luljeta Hysolli, nuk

është realizuar, pasi rezultonte se kërkuksi nuk e dispononte këtë të drejtë. Në këtë kuptim, pretendimi i kërkuksit për pritshmëri të ligjshme që urdhri i ekzekutimit do të lëshohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk është i bazuar. Po në këtë drejtim, gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit i kanë marrë në shqyrtim pretendimet e kërkuksit dhe u kanë kthyer përgjigje të arsyetuar atyre, duke vlerësuar se vendimi për të cilin ai kërkon lëshimin e urdhrit ekzekutiv nuk përmban detyrimin e kthimit të hidrocentralit në posedim të kërkuksit.

35. Edhe Gjykata e Lartë, pasi ka listuar shkaqet e rekursit të kërkuksit, në të cilat përfshihen edhe pretendimet në drejtim të disponimit për kthimin në gjendjen e mëparshme të palëve (*shih paragrafin 13 të vendimit të Gjykatës së Lartë*), megjithëse me një arsyetim të kufizuar, i ka marrë në shqyrtim dhe i ka vlerësuar ato. Kjo mënyrë arsyetimi, sikurse u përmend më lart, është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Prandaj Gjykata arrin në përfundimin se edhe në rastin në shqyrtim vendimi i Gjykatës së Lartë nuk cenon standardet kushtetuese të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

36. Për më tepër, Gjykata konstaton se gjykata e apelit ka arsyetuar edhe cili është mjeti ligjor që duhet të përdorë kërkuksi për të realizuar të drejtën e tij, duke argumentuar se nëse kërkuksi ka pretendime në lidhje me detyrimet reciproke që rrjedhin si rezultat i zgjidhjes së pasojave të pavlefshmërisë së veprimit juridik, ka në dispozicion mekanizmat ligjorë të parashikuar në KPC për sqarimin apo interpretimin dhe plotësimin e vendimit gjyqësor të themelit të çështjes (*shih faqen 6 të vendimit të gjykatës së apelit*).

37. Bazuar në këtë analizë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuksit për cenimin e parimit të sigurisë juridike të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit nuk është i bazuar,¹ sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa e tij rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 20.11.2023.

Shpallur më 20.12.2023.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Elsa Toska, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Fiona Papajorgji, Marjana Semini, Genti Ibrahimi

Anëtar kundër: Sandër Beci, Sonila Bejtja

¹ Gjyqtarët Sonila Bejtja dhe Sandër Beci votuan për pranimin e këtij pretendimi me argumentin se Gjykata e Lartë, në përputhje me funksionin e saj si gjykatë ligji, duhet të kishte analizuar dhe kthyer përgjigje pretendimit të kërkuksit për sa i përket kthimit të palëve në gjendjen e mëparshme.